

Ks § 137

Dnr 2015/196

Besvarande av remiss Översyn av den kommunala energi- och klimatrådgivningen

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom och skickar nedan redogjort remissvar till Miljö- och energidepartementet.

Sammanfattning av ärendet

Energimyndigheten har i uppdrag på regeringen utfört en översyn av energi- och klimatrådgivningen i syfte att vidareutveckla den samt att öka samhällsekonomisk effektivitet. Den 30 april redovisades således deras resultat i rapporten "Översyn av den kommunala energi- och klimatrådgivningen". Översynen innefattar också förslag på förändringar av förordningen som reglerar energi- och klimatrådgivningen. Ovanåkers kommun har valts ut att vara remissinstans i ärendet.

Översynen har identifierat fyra områden där de vill ändra nuvarande förordning.

- *Ändring av förordningsnamn och bidragsbegrepp*

Energimyndigheten vill genomgående byta ut ordet *bidrag* mot *stöd*.

- *Ändringar avseende målgrupper och inriktning för rådgivning.*

Energimyndigheten vill ta bort det idag frivilliga uppdraget att ge rådgivning kring transporter. Man vill också styra energi- och klimatrådgivarna att prioritera de målgrupper som energimyndigheten anger som mest prioriterade.

- *Ändring avseende den regionala samordningen.*

Regional samordning nämns inte alls i nuvarande förordning, den vill Energimyndigheten formalisera genom att lyfta in den i förordningen.

- *Ändrade förutsättningar för stöd och stödets storlek.*

Energimyndigheten vill sätta en gräns på 18 000 invånare för att få söka stödet, små kommuner ska tvingas gå ihop för att komma upp till gränsen. De vill också kunna reglera storleken på stödet i föreskrifterna.

Fia Johannessen och Olle Berglund har skrivit ett remissvar.

forts

Öppet sammanträde
Kommunstyrelsen

Ks § 137 forts

Ärendet

58 %, av våra kommuner kan komma att ställas utanför
Remissvar av rapporten Översyn av den kommunala energi- och klimatrådgivningen M2015/2144/Ee.

Sammanfattning

Ovanåkers kommun instämmer i att Förordning (1997:1322) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning ska förnyas. Det är även tydligt att förslaget till förändring kommer från energimyndigheten. Som myndighet vill man göra det så enkelt som möjligt för sig. Sammanfattningsvis anser Ovanåkers kommun:

- Det är svårt att yttra sig i de förändringar som innebär nya föreskrifter, då förslag på nya föreskrifter inte finns med i rapporten.
- Vi har inget att invända mot att ordet bidrag byts till stöd
- Vi ser nackdelar med att ta bort formuleringen kring transporter av personer och gods. Se rubrik *Förändringen rörande transportfrågan s. 2*
- Det är rimligt att de idag etablerade energikontoren regleras (se 4 §) i någon form av författning. Ur ett ekonomiskt perspektiv ska det lokala arbetet gå före det regionala.
- Vi ställer oss negativa till att begränsa möjligheten för stöd i mindre kommuner då detta bidrar till att utarma samhällsservicen i stora delar av landet. Av Sveriges kommuner är 58 % för små för att kunna få stöd enligt förslaget. Se rubrik *Förändringen rörande minimigräns på 18 000 invånare s.3*
- Vi är positiva till viss styrning från Statens energimyndighet genom att de kan peka ut prioriterade målgrupper. Den slutliga prioriteringen av arbetet ska ligga kvar på lokal nivå som har den bästa kunskapen om de lokala förutsättningarna.
- Vi ser både fördelar och nackdelar i att stödets storlek regleras i föreskrifterna. En god kompetens kräver kontinuitet. Kommuner ska inte behöva känna osäkerhet och tvingas använda tidsbegränsade anställningar för verksamheten. Vi ser helst någon grundreglering av stödets storlek i förordningen. Se rubrik *Förändringen att stödets storlek regleras i föreskrifterna s.3*
- Vi vill se en breddning av uppdraget där tyngd även läggs på klimat och miljö. Se *Breddning av uppdraget, med fokus även på klimat och miljö s.3*

forts

Ks § 137 forts

Synpunkter på översynen av energi- och klimatrådgivningen

Energimyndigheten har under många år strävat efter en likformning, generalisering och centralisering av verksamheten. Översynen har ibland inte full insikt om hur ett brett och mångfaciterat energirådgivningsarbete fungerar rent praktiskt. I Gävleborg och Dalarna har energikontoret precis delats. På energikontor Gävleborg finns ca 4 tjänster och totalt i Gävleborg finns 10 kommuner med 9 energi- och klimatrådgivare. Av dessa är det 4 kommuner som har mindre än 18000 invånare. Ovanåkers kommun anser att energi- och klimatrådgivarna gör ett viktigt och uppskattat arbete, något som också översynen betonar flera gånger. Om det är brist på pengar som ligger till grund för flera av förslagen anser vi att det är viktigare att centrala resurser läggs på den lokala nivån än den regionala.

Energimyndigheten har satt upp en vision för energi- och klimatrådgivningen (s. 9) som lyder "energieffektivisering genom rådgivning". Skälet till att vi vill ha energieffektivisering är för att minska den *miljöpåverkan* som sker vid all energiproduktion. Varför nämns inte minskad miljöpåverkan från vår energianvändning i visionen också? Senare i målbilden nämns miljöpåverkan och det är olyckligt att miljön (och därmed också klimatet) fallit bort ur huvudvisionen. Ibland måste man göra val mellan liten klimatpåverkan och liten energianvändning. Man får aldrig glömma att det är en bättre miljö för nästkommande generationer som är målet, inte någon allmän snålhet. Vad är annars nyttan med ordet klimat i energi- och klimatrådgivning?

Som exempel har vi bioenergin som är en stor del av energitillförseln i Sverige. När man pratar energieffektivisering så är det lätt att välja värmepumpsalternativet både i villasegmentet och i större fastigheter. Effektiviseringen blir fantastiskt på pappret, men är bytet av energiform från kanske flis som gjorts av restprodukter från skogen, till en ökad belastning på elnät och elanvändning något som samhället vill eftersträva? Här behöver vi en mycket mer nyanserad bild som inte bara utgår från effektiviseringar som ser fina ut i statistiken.

Vi upplever också, efter att ha läst översynen och förändringsförslagen, att myndigheten vill ha större kontroll över energi- och klimatrådgivningen. Det är självklart att man ska kunna se vilken faktisk nytta skattebetalarnas pengar gör, och ett visst mått av kontroll är fullkomligt rimligt. Samtidigt måste man också lita på att kommunerna vill och gör ett bra arbete.

Ks § 137 forts

Synpunkter på förändringarna i förordningen

Förändringen rörande transportfrågan

Vi samtycker att transportfrågan är svårgreppbar men i skälen till att ta bort transport ur energi- och klimatrådgivningens uppdrag ser rapporten bara till delar av det förändringsarbete som behöver göras. Det är sant att få personer kontaktar energi- och klimatrådgivaren för att få råd vid bilköp men vid den utåtriktade verksamhet som energi- och klimatrådgivaren gör är rådgivningen ett bra verktyg för att minska transportsektorns utsläpp. Energi- och klimatrådgivaren har goda förutsättningar att bedriva informationskampanjer mot privatpersoner eller ta upp transportfrågan vid uppsökande verksamhet mot mindre företag. Verktyg som är minst lika viktiga för att nå en fossilfri transportsektor som de verktyg de nationella politikerna har rådighet över.

Från vissa håll finns det en oro för att energi- och klimatrådgivarens uppdrag är för brett och otydligt med transportfrågan inkluderad och förslaget föreslår ju att den ska bort. Men i och med att andra förändringar träder in, som att energimyndigheten kan peka ut prioriterade målgrupper, kan också otydligheten minimeras. Ovanåkers kommun har valt att arbeta bredare och anser att även staten kan bredda uppdraget med en helhetssyn för energi och hållbarhets frågor. Som det ser ut idag är det frivilligt för energi- och klimatrådgivaren att arbeta med transportsektorn och så bör det fortsättningsvis vara.

Förändringen rörande minimigräns på 18 000 invånare

Energi- och klimatrådgivningen tillhör inte den mest grundläggande servicen en kommun ska kunna erbjuda. Men i det välfärdsamhälle vi idag lever i, med de resurser, den vilja och klimatansvar vi vill ta är energi- och klimatrådgivningen en självklar del av medborgarservicen.

Om förslaget går igenom så kan det leda till att över hälften, 58 %, av våra kommuner ställs utanför. Av landets kommuner har 158 stycken mindre än 18 000 medborgare. Förslaget är ett hot mot rättvisan och demokratin när vissa invånare nekats en service andra får. En onyanserad strävan efter en samhällsekonomisk effektivitet för medborgarservicen leder dessvärre till diskriminering av de som bor på landsbygden.

För Ovanåkers del finns det välfungerande samarbeten som inte är formellt beslutade i en politisk församling. Energirådgivarna i Hälsingland har sen början av 2000-talet samarbetat nära, samtidigt har fördelen med rådgivarna nära invånarna bibehållits.

forts

Ks § 137 forts

Förändringen att stödets storlek regleras i föreskrifterna

När stödet regleras med absoluta belopp i en förordning måste en justering ske med tiden när det faktiska värdet förändras. Fördelen med att reglera stödet i **föreskrifterna** i stället är att regleringen blir enklare.

Men med en enklare reglering ökar också osäkerheten. För vill man ha god kompetens krävs kontinuitet på energirådgivningen. I översynen har man identifierat problemen med svårigheter att rekrytera rätt kompetens m.m. Med större osäkerhet för kommunerna kommer också antalet kommuner som tvingas till tidsbegränsade anställningar av energi- och klimatrådgivare att öka.

Därför anser vi att det behövs någon form av reglering i förordningen, antingen lika fast som idag eller att endast grundbeloppet regleras. Förordningen bör också vara formulerad så bidragsnivån årligen justeras. Om endast grundbeloppet regleras i förordningen finns det utrymme energimyndigheten att dels justera tilläggsbeloppet mer proportionerligt till stora kommuner och dels fördela pengarna efter var de prioriterade målgrupperna finns.

I dagsläget är det också problematiskt att denna förordning kommer till så sent på året. Kommunernas budgetar är ofta redan beslutade och vi har fortfarande inte sett något förslag på hur stödet ska regleras nästa år. När väl alla författningar är på plats kommer det vara ont om tid innan pengarna för nästa år ska sökas.

Breddning av uppdraget, med fokus även på klimat och miljö

Avsaknad av att se om det går att nå ett bättre resultat om man breddar till områden som myndigheten i första hand inte har ansvar för.

I Ovanåkers kommun har vi valt att ha en egen energi och klimatrådgivare trots att bidraget/stödet på långa vägar inte räcker till. Det väljer vi att göra för vi breddar tjänstens uppdrag till att också innefatta arbetet med hållbarhet och miljömålsarbete, både externt och internt. Vi ser klara fördelar att ha en egen energi- och klimatrådgivare än att ha en delad tjänst med andra kommuner. Det skulle innebära en förlust för kommunens invånare.

Öppet sammanträde
Kommunstyrelsen

Ks § 137 forts

Vi ser att rollen som energi- och klimatrådgivare allmänt skulle kunna breddas där flera myndigheter är ansvariga. På det lokala och praktiska planet hänger alla frågor ihop och det är relevant att både Energimyndigheten och Naturvårdsverket, men också Trafikverket och Boverket samarbetar om denna lokala funktion. Miljöarbetet i Sverige, som energifrågorna är en stor del av, skulle må bra av en bredare lösning såväl centralt som lokalt. □

Beslutsunderlag

Energimyndighetens rapport: Översyn av den kommunala energi- och klimatrådgivningen ER 2015:14.

Remissvar, Fia Johannessen, 2015-08-04

Tjänsteskrivelse, Fia Johannessen, 2015-08-04

KsAu § 47, 2015-08-18

[Handwritten signatures]